

Klarenstraat

Amsterdam (NL)

Ernest Groosman en/and Vanschagen Architecten

Naam/Name: Klarenstraat
Locatie/Location: Klarenstraat,
Amsterdam

Ontwerp-oplevering/Design-completion:
Architect:
Opdrachtgever/Cliënt:
Aantal bouwlagen/Number of building layers:
Aantal woonlagen/Number of dwelling layers:
Aantal woningen/Number of dwellings:
Aantal woningtypen/Number of dwelling types:
Woninggroottes/ Dwelling sizes:
Voorzieningen/Amenities:

Oorspronkelijk gebouw/Original building

1958
Ernest Groosman
5
4
40
1
75 m²
bergingen, garages/storage spaces, garages

Transformatie/Transformation

2014
Vanschagen Architecten
VVO Klussen op de Klarenstraat
6
30
30
40 m² - 190 m²
bergingen/storage spaces

From Dwelling to Dwelling

Van woning naar woning

Woongebouw aan de Klarenstraat
gezien vanuit een woning aan de
Plesmanlaan

Residential building on Klarenstraat;
view from a dwelling on Plesmanlaan

De Nederlandse woningmarkt kent een aantal hardnekkige paradoxen. Een daarvan is dat alleen echt 'oud' en echt 'nieuw' goed zijn; alles wat daar tussen zit is lastig. Niemand kijkt er dus van op dat er duizenden euro's geïnvesteerd worden in het actualiseren van historische grachtenpanden of het opknappen van woningen uit de jaren 1930. Maar zodra het gaat om woningen uit de jaren 1960, 1970 of 1980 is dat veel minder vanzelfsprekend. Een andere paradox is dat, hoewel iedereen beaamt eigen woonwensen te hebben, de zeggenschap van bewoners over hun eigen woning nog altijd zeer gering is. Het project 'Klussen aan de Klarenstraat' in Amsterdam-Nieuw-West laat zien dat het ook anders kan. Het project behelst de transformatie van een kenmerkend flatgebouw uit de jaren 1950 naar gewilde stadswoningen, zonder de bestaande structuur uit te wissen. In een proces dat iets meer dan twee jaar in beslag heeft genomen, hebben 30 huishoudens samen met architectenbureau VanSchagen een typische portiekflat verbouwd tot woningen van 45 tot 200 m².

Vanschagen Architecten vertaalde hiervoor de oorspronkelijke structuur van identieke woningen op de verdiepingen en bergingen op de begane grond naar een soort ruimtelijke matrix. Toekomstige bewoners konden binnen deze matrix hun eigen woning samenstellen uit blokjes van ongeveer 45 m². Het casco (de matrix) werd gezamenlijk aangepakt, maar daarbinnen hadden bewoners bijna de volledige vrijheid om hun woning te bouwen. Dat bewoners gretig op deze nieuwe formule reageerden, behoeft weinig uitleg. Vanuit de ontwerpers waren er bij dit project echter ook interessante uitdagingen. Voor Vanschagen stond een aantal zaken voorop: het project bood kansen om een nieuw type opdrachtgeverschap, een nieuwe vorm van stedelijke vernieuwing, de herinterpretatie van het wederopbouw erfgoed en een nieuwe rol van de ontwerper te testen.

Het resultaat is op al deze punten succesvol gebleken. Het project werd door *NRC Handelsblad* al omschreven als de eerste sprong van de Amsterdamse Creatieve Klasse over de Ring heen. Wat dit op de langere termijn voor de buurt betekent valt nog te bezien, maar vast staat dat door de combinatie van scherpe prijs, goede ligging en grote (indelings-)vrijheid er een groep bewoners in de U.J. Klarenstraat is neergestreken, die zich anders niet snel in de Staalmanpleinbuurt zou hebben gevestigd.

Dat het project ook in architectonisch opzicht op waardering kan rekenen, blijkt uit het feit dat kort na realisatie 'Klussen aan de Klarenstraat' de Amsterdamse Architectuurprijs in de wacht sleepte. De jury beschouwde het project als een schoolvoorbeeld van de huidige tijd waarin door de nieuwe opstelling van bewoners, architecten, corporaties en financiers een impopulair gebouwtype op een moeilijke locatie niet alleen in letterlijke zin gerecycleerd is, maar werkelijk nieuw leven is ingeblazen. (ok)

The Dutch housing market contains several stubborn paradoxes. One of them is that only really 'old' and really 'new' dwellings are deemed acceptable; everything in between is a bit of a problem. As such, no one is surprised that thousands of euros are invested to actualize historical canal houses or to restore houses from the 1930s. But if those houses were built in the 1960s, 1970s or 1980s, that becomes a lot less self-evident. A different paradox is that, although everyone admits to having their own living requirements, the control residents have over their own home is still very minimal. The project *Klussen aan de Klarenstraat* (Klarenstraat DIY) in Amsterdam Nieuw-West shows that things might change. The project involves the transformation of a characteristic apartment building from the 1950s into sought-after city residences, without erasing the existing structure. In a process that took a little over two years, 30 families collaborated with architecture firm VanSchagen to renovate walk-up flats into residences of 45 to 200 m².

To achieve this, Vanschagen Architects translated the original structure of the identical residences on the floors and storerooms on the ground floor into a kind of spatial matrix. Future residents could then create their own dwelling inside this matrix from blocks of around 45 m². The frame (the matrix) was addressed as a collective, but inside, the residents had almost total freedom to build their own apartment. That residents eagerly reacted to this new formula needs little explanation. This project did have some interesting challenges for the designers. For Vanschagen, there were a number of key issues: the project offered chances to test a new type of commissioning, a new form of urban renewal, the reinterpretation of post-war heritage, and a new role for the designer.

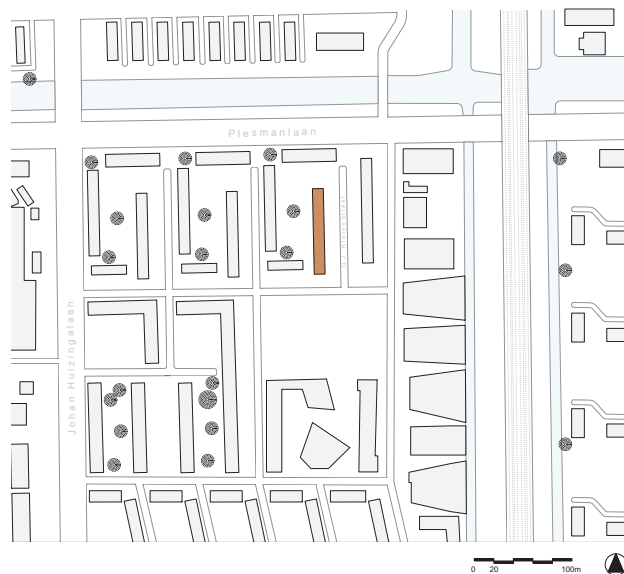
The result is an overall success. *NRC Handelsblad* described the project as the first leap of the Amsterdam Creative Class across the Ring. What this means for the neighbourhood in the long term remains to be seen, but the fact is that because of a combination of competitive pricing, a great location and a lot of design freedom, a group of residents now inhabits the U.J. Klarenstraat that would otherwise not have moved to the Staalmanplein neighbourhood.

That the project is also appreciated on an architectural level is apparent from the fact that shortly after its realization *Klussen aan de Klarenstraat* won the Amsterdamse Architectuurprijs (Amsterdam Architecture Award). The jury viewed the project as a prime example of the time we live in, in which the new attitude of residents, architects, corporations and financiers made it possible that an unpopular building type in a difficult location has not just been recycled in a literal sense, but has also really been revitalized. (ok)

Het complex in aanbouw, 1959
The complex under construction, 1959

Het gebouw in de jaren 1960
The building in the 1960s

Bewoners in hun nieuwe tuin, 2016
Residents in their new gardens, 2016

Het gebouw in 2004
The building in 2004

Verbouwing door de bewoners zelf
Renovations carried out by residents

Transformatie van het daklandschap
Transformation of the roof landscape

Situatie na transformatie aan de
nieuwe binnentuin
Situation on the new courtyard
after transformation

Transformatie in volle gang
Transformation in full swing

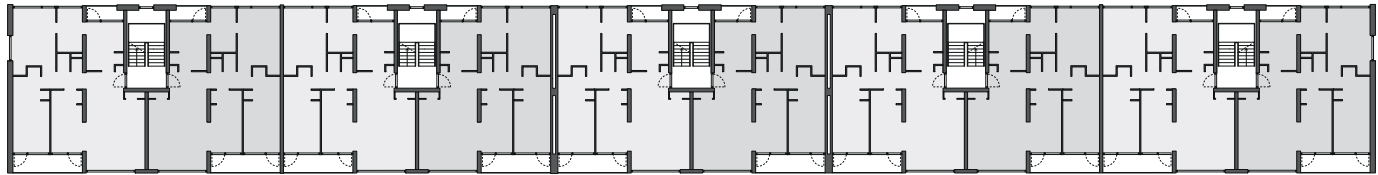

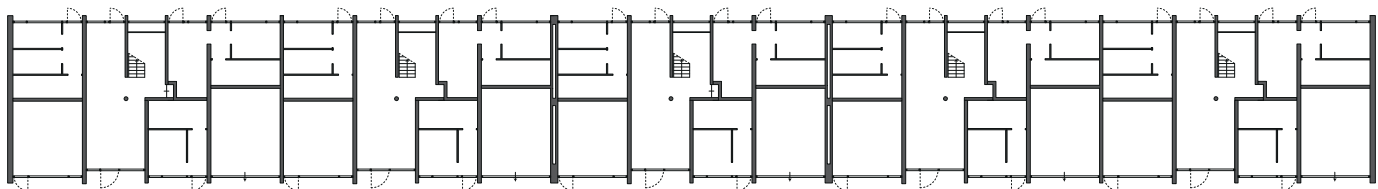
Doorsnede oorspronkelijk gebouw
Cross section original building

Doorsnede na transformatie
Cross section after transformation

Alle woonlagen
All floors

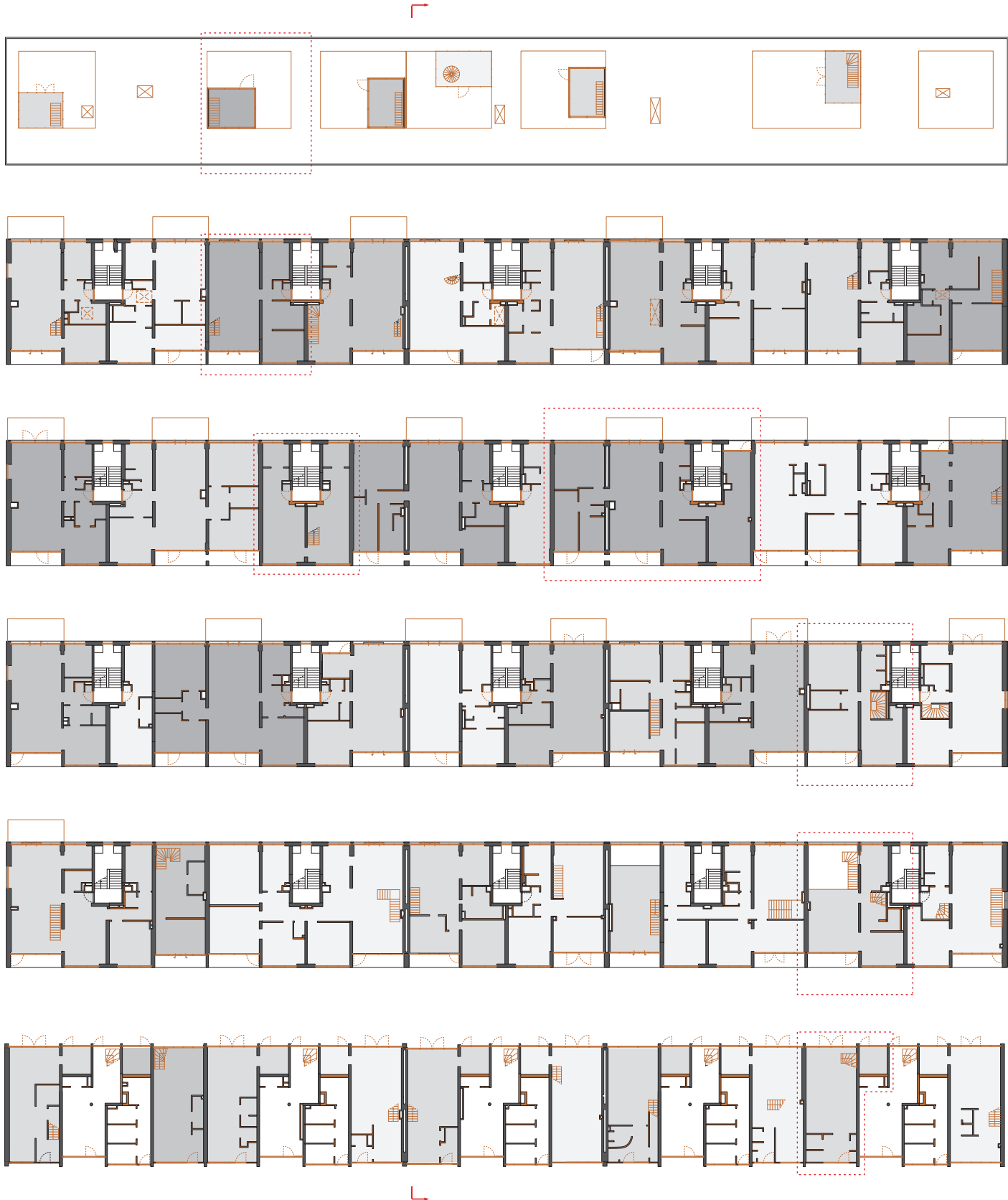

Begane grond
Ground floor

Plattegronden oorspronkelijk gebouw
Floor plans original building

Van boven naar beneden: vijfde, vierde, derde, tweede en eerste verdieping, begane grond
 From top to bottom: fifth, fourth, third, second, first and ground floor floor

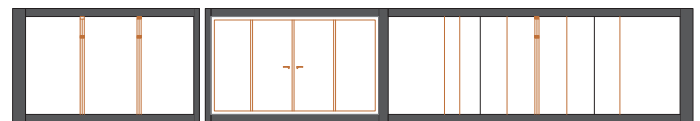
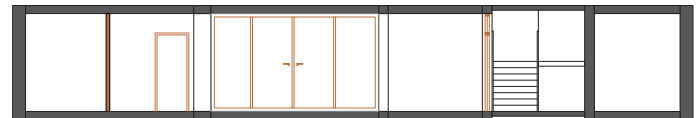
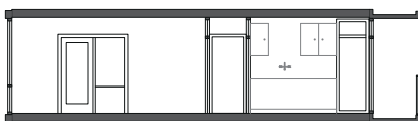
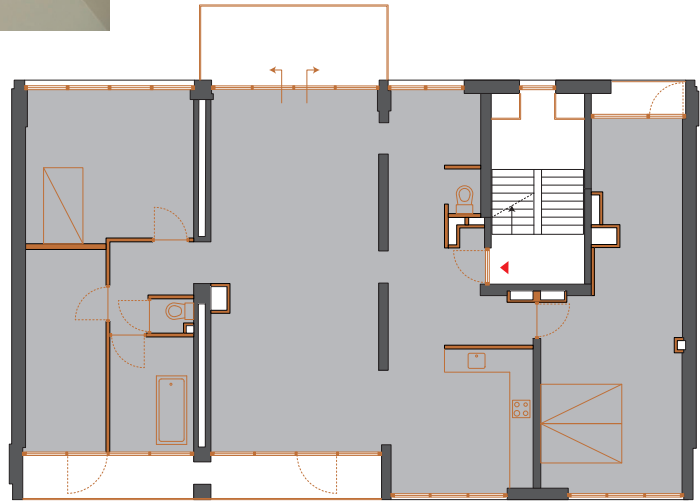
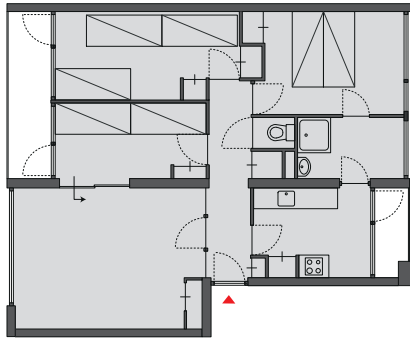

Plattegronden alle verdiepingen na
 transformatie
 Floor plans of all floors after trans-
 formation

Interieurs van verschillende
woningen
Cross section original building

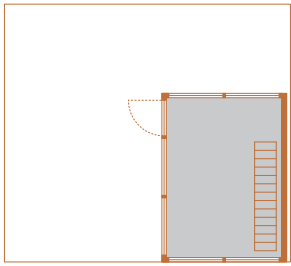

Plattegrond en doorsnede van
alle oorspronkelijke woningen
Floor plan and cross section of all
original dwellings

Plattegrond en doorsnede over een
nieuwe, horizontaal verbrede woning
Floor plan and cross section of a new,
horizontally extended dwelling

Plattegronden en doorsnede over een verticaal vergrote woning met dakopbouw
Floor plans and cross section of a vertically extended dwelling with roof structure

Plattegronden en doorsnede over een verticaal vergrote woning op de begane grond
Floor plans and cross section of a vertically extended dwelling on the ground floor

